

**ILGALAIKĖS INSTITUCINĖS MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS
(SOCIALINĖS, KULTŪRINĖS) PLĖTROS PROGRAMOS
BAIGIAMOJI ATASKAITA**

1. DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Lietuvos Metrikos ir kitų istorijos šaltinių tyrimas ir publikavimas

(Ilgalaikės institucinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros programos pavadinimas)

Programos vykdytojas	Lietuvos istorijos institutas <i>(mokslų ir studijų institucijos pavadinimas)</i>
Programos trukmė, m.	2012–2016 m.
Laikotarpis, už kurį teikiama ataskaita	2012–2016 m.
Programai skirti norminiai etatai	6,24

2. PROGRAMOS VYKDYTOJAI

Eil. Nr.	Mokslo laipsnis	Vardas, pavardė	Pareigos
Programos vadovas			
1.	Hum. m. dr.	Artūras Dubonis	Vyresn. m. darb.; Archeografijos sk. vedėjas 1,0 et.
Kiti Programos vykdytojai			
2.	Hum. m. dr.	Darius Antanavičius	Vyresn. m. darb. 1,0 et.
3.	Hum. m. dr.	Raimonda Ragauskienė	Vyresn. m. darb. 1,0 et.
4.	Hum. m. dr.	Ramunė Šmigelskytė-Stukienė	Vyresn. m. darb. 1,0 et.
5.		Eglė Deveikytė	Archeografas 1,0 et.
6.		Jonas Drungilas	Archeografas 1,0 et.
7.		Inga Ilarienė	Archeografas 1,0 et.
8.		Laimontas Karalius	Archeografas 1,0 et.

3. VYKDANT PROGRAMĄ ATLIKTI DARBAI IR GAUTI REZULTATAI

Nurodomi svarbiausi vykdant Programą atlikti darbai ir gauti rezultatai (pagal Programos uždavinius ir įgyvendinimo planą), šių rezultatų reikšmė.

Pristatomi nepublikuoti (jei tokių yra) Programos vykdymo laikotarpiu atlikti darbai (pvz., infrastruktūros kūrimas, medžiagos kaupimas, atlikti tyrimai ir pan.).

Ilgalaikės institucinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros programos vykdytojai realizavo keturis tikslus: Lietuvos Metrikos knygų tyrimai ir publikavimas (1); Lietuvos gyvenamųjų vietų istorijos dokumentai (2); Lietuvos užsienio politikos dokumentai (3); Naujausių vykdomos Programos atradimų, pasiekimų ir svarbių aktualijų skelbimas, skatinant lituanistikos tyrimų sklaidą Lietuvoje ir užsienyje (4).

Vykdant (1) tikslą buvo atlikti Lietuvos Metrikos knygų Nr. 17 (1530–1536), 21 (1536–1537), 29 (1546–1547), 253 (1559–1562) tyrimai, jos rengiamos publikavimui. Iš rengiamų publikavimui Lietuvos Metrikos knygų trys – iš tikrųjų dvi – buvo išleistos: Nr. 17, 29. Trečia knyga Nr. 32, parengta pagal 2012 m. su ukrainiečių mokslininkais iš Ukrainos Nacionalinės Mokslų akademijos Istorijos instituto vykdytą URM finansuojamą vystomojo bendradarbiavimo

ir paramos demokratijai projektą (vadovas D. Antanavičius), buvo išleista kartu su ilgalaikės Programos planiniais leidiniais, leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis. Neplanuotas leidinys neabejotinai praturtina Lietuvoje atliekamus Lietuvos Metrikos tyrimo ir leidybos darbus, prisideda prie Programos tarptautiškumo stiprinimo.

Kitos dvi planuotos parengti Lietuvos Metrikos knygos Nr. 21 ir 253 dar nėra sutvarkytos leidybai. Knyga Nr. 21 bus paruošta 2017 m., Nr. 253 rengimas perkeltas į naują programą „Lietuvos Metrikos ir kitų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltinių tyrimas, (2017–2021)“. Vykdamas Programą buvo neįmanoma išvengti tokių darbo plano korekcijų. Ilgalaikės mokslinės Programos mokslininkai ir tyrėjai individualius darbus planavo laikydamiesi „Lietuvos istorijos instituto mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų pareigybinių kvalifikacinių reikalavimų apraše“ nustatytų apimčių (<http://www.istorija.lt/apie-mus/dokumentai/>). Pareigybinių reikalavimų nustatytos konkrečios metinio darbo užduotys per penkerius metus kai kuriems vykdytojams gavosi mažesnės už tokio pat laikotarpio Programoje numatyto darbo realias apimtis.

Antra vertus, į ilgalaikę Programą rengti buvo įtrauktos naujos Metrikos knygos. Lietuvos istorijos instituto Lietuvos Metrikos ir kitų istorijos šaltinių tyrimo ir leidybos programa nebuvo pradėta kaip ilgalaikė 2012 m. ir neplanuojama, kad su ja pasibaigs 2016 m. Parengus vieną Lietuvos Metrikos knygą imama rengti naują. Taip darbas vyksta jau nuo 1989 m. Dėl to atlikę Programoje numatytus Lietuvos Metrikos knygos Nr. 17 rengimo darbus naujų Metrikos knygų ėmėsi D. Antanavičius – knygos Nr. 273 (1579–1580) (202 l.) ir L. Karalius – Nr. 226 (1529–1534) (139 l.). 2012 m. prie pradėtos vykdyti Programos prisijungusi archeografė E. Deveikytė rengė Lietuvos Metrikos knygą Nr. 49 (1566–1572) (79 l.), o ją išleidusi – Nr. 47 (1565–1567) (125 l.).

Trijų išleistųjų Metrikos knygų rankraščiai naujais duomenimis papildė ir praplėtė žinias iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos – 1154 moksliai apdoroti 1501–1549 m. dokumentai tapo lengvai pasiekiami daugelio šalių mokslininkams. (Parengtose arba baigiamose rengti knygose – dar 987 1536–1567 m. dokumentai.) Mokslinis paleografinis ir archeografinis istorijos šaltinių tyrimas yra specifiskas. Jis apima kirilica, lenkiškai ir lotyniškai, kartais vokiškai parašytų tekstų rengimą spaudai, juos moderninant ir pritaikant šiuolaikinio tyrinėtojo ar Lietuvos praeitimi susidomėjusio naudotojo poreikiams. Pirmiausia tekstas perrašomas elektroninėse laikmenose. Etape nuo šaltinio teksto rengimo spaudai iki spaustuvės kaupiamos klasikinės archeografinių tyrimų žinios. Istorijos šaltinių kalbos tyrimų ir paleografijos metodo dėka Programos dalyviai parenka optimaliausią rankraščinio teksto perteikimo būdą, atsisakydami nebenaudojamos grafikos raidžių, tačiau palikdami tas senąsias raides ir teksto rašybos bruožus, kurie iliustruoja publikuojamo rankraščio kalbinę ir grafinę specifiką, parodo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės raštinės darbo ypatybes, atskleidžia rašytinio dokumento diplomatiką, jo sudarymo istoriją nuo registro ar koncepto iki pilno formulio. Sudarant mokslines rodykles, mokslines pastabas ir komentarus *lietuvių kalba*, nustatant dokumentų datas gaunamos naujos chronologijos, genealogijos ir istorinės geografijos žinios. Išnaudojant kodikologijos metodo galimybes, išsamiai aprašoma bendroji rankraščinės knygos būklė. Galop moksliniame publikacijos įvade atskleidžiama skelbiamos istorijos šaltinio rankraščio istorija ir išnagrinėjama jo duomenų informacinė vertė ir reikšmė lituanistiniams tyrimams. Sukurtas „Praktinių patarimų rengiant spaudai Lietuvos Metrikos knygas (ir kitus XV–XVIII a. istorijos šaltinius)“ aprašas pagelbsti išlaikant rengiamų Metrikos knygų

archeografinį, paleografinį, struktūrinį vienodumą ir mokslinį vientisumą.

Vykdamat atsiskaitomą ilgalaikės institucinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtos Programą didesnis dėmesys lyginant su anksčiau vykdytais Lietuvos Metrikos tyrimais ir leidyba buvo teiktas moksliniams tyrimams. Pirmiausia, sukuriamos ir išleidžiamos dvi mokslinės monografijos: R. Ragauskienės *Dingę istorijoje. XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorijos privatūs archyvai* (Programoje planuota kaip *Lietuvos bajorijos archyvai XVI a.*) ir autorių kolektyvo *SUSIGRAŽINANT PRAEITĮ. Lietuvos Metrikos istorija ir tyrimai* (Programoje planuota *Kas yra Lietuvos Metrika*). Tokių apibendrinančių tyrimų iš Metrikos ir archyvų atsiradimo istorijos nei Lietuvoje, nei aplinkinėse regiono šalyse nebuvo. Antra, įvairiems istorijos šaltinių ir šaltinotyros klausimams buvo skiriami aktualūs tiriamieji straipsniai ir recenzijos Programoje numatytuose ir kituose mokslo leidiniuose. Juose suformuluotos ir iširtos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės raštinės veiklos modelio ir dokumentų archyvinimo, knygų susiformavimo ir jų panaudojimo, raštinių vadovų ir personalo veiklos, kanceliarinių kalbų santykių – itin plačios rašto kultūros raiškos – problemos.

Ne visi mokslininkai visą laiką Programoje dirbo pilnu krūviu (plačiau žr. Ataskaitos 7).

Vykdamat (2) tikslą buvo pabaigtas rengti ir išleistas Simno ir Lazdijų magdeburginių miestų privilegijų ir aktų rinkinys, renkami Augustavo, Liudvinavo ir Pilypavo miestų dokumentai. Lietuvos magdeburginių miestų dokumentų atranka tyrimams ir leidybai vykdoma taikant paprastą konservatyvų kriterijų – miesto privilegijos ir aktai nuo magdeburginių teisių gavimo privilegijos ir svarbiausi miesto magdeburginio periodo Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje oficialiosios (formaliosios) kilmės dokumentai. „Lietuvos magdeburginių miestų privilegijų ir aktų“ rinkinių seriją šiuo metu sudaro 8 tomai (išleisti 1991–2013 m.) su 17 dabartinės Lietuvos miestų ir miestelių (magdeburginių miestų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikais) dokumentų ir trys „Lietuvos miestų istorijos šaltinių“ tyrimų knygos (1988–2001 m.).

Rengiant leidybai Augustavo, Liudvinavo ir Pilypavo miestų dokumentus Lietuvos valstybės istorijos archyve, Šaniavskių fonde (1285) buvo aptikta apie 150–200 dokumentų, susijusių su Augustavo miestu. Lyginant su Liudvinavu ar Pilypavu, Augustavo medžiagos atsirado išskirtinai daug, todėl 2014 m. nuspręsta Augustavo dokumentų atsisakyti. Rinkti Augustavo medžiagą netikslinga, nes šis miestas, kaip magdeburginis, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sudėtyje išbuvo vos dvylika metų, o iš to laikotarpio tėra vos kelios privilegijos. Programos tyrėjas J. Drungilas pagrįstai pasiūlė sudaromame rinkinyje palikti tik istorijos šaltinius, susijusius su Liudvinavo ir Pilypavo miestais. 2014 m. gruodžio 16 d. Archeografijos sk. posėdyje Programos vykdytojai nutarė nutraukti Augustavo magdeburgijos dokumentų paiešką ir jų rengimą spaudai ir rengti tik Liudvinavo ir Pilypavo dokumentus. Į J. Drungilo rengiamą Lietuvos magdeburginių miestų privilegijų ir aktų publikaciją 2015 m. gruodžio 17 d. Archeografijos sk. posėdyje nutarta įtraukti kelis Berznykų (Beržininkų) dokumentus. Šis miestelis, buvęs Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės paribyje (dab. Lenkija), kaip Liudvinavas ir Pilypavas, 1679 m. iš valdovo Jono Sobieskio gavo Magdeburgo miesto teises. (Tą primirštą LDK magdeburginį Berznykų miestą J. Drungilas atrado per Suvalkų (Lenkija) regiono vietovių empirinį tyrimą, kai su kitais autoriais rengė ne už Programai skirtas lėšas kelionių vadovą po Seinų ir Suvalkų kraštą.) „Berznykų, Liudvinavo ir Pilypavo magdeburginių miestų privilegijų ir aktų“ rinkinio baigiamieji paruošimo leidybai darbai perkeltami į naują Programą „Lietuvos Metrikos ir kitų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltinių tyrimas, (2017–2021)“. Iš viso rinkinyje sukaupta 50 1570–1792 m.

dokumentų.

Siekdamas platesnių, nei nurodyta tikslė (2) mokslinių rezultatų – kuriant Programą sunku numatyti, kiek bus sukurta straipsnių ir kitų publikacijų – Programos vykdytojas J. Drungilas Lietuvos gyvenamųjų vietų istorijos ir jos dokumentinio palikimo tyrimų tema skelbė mokslinius darbus, skaitė pranešimus konferencijose, 2012 m. Nalšios muziejui parašė Instituto mokslinę pažymą „Dėl pirmojo Kaltanėnų (Švenčionių r.) paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose datos“.

J. Drungilas ne visą laiką Programoje dirbo pilnu krūviu (plačiau žr. Ataskaitos 7).

Realizuojant (3) tikslą vykdyti Lenkijos ir Lietuvos valstybės padalijimų epochos ir to meto asmenybių politinės bei diplomatinės veiklos tyrimai, analizuoti archyviniai dokumentai ir istoriografija, susijusi su Abiejų Tautų Respublikos pirmuoju ir antruoju padalijimais. Rengiant šaltinių publikaciją „Lenkijos–Lietuvos valstybės padalijimų dokumentai. 2 dalis. Sutartys su Rusija, Prūsija ir Austrija“ išanalizuota daugiau nei 160 įvairių su pirmojo ir antrojo Lenkijos–Lietuvos valstybės padalijimo įteisinimu susijusių Rusijos, Prūsijos, Austrijos ir Lenkijos–Lietuvos valstybės proveniencijos dokumentų, sutarčių projektų, deklaracijų, notų ir kt. Publikavimui atrinkti patys reprezentatyviausi 26 dokumentai. Dėl šaltinių bloko apimties (pvz. vien 1775–1777 m. Lenkijos–Lietuvos valstybės ir Prūsijos karalystės sienos nustatymo šaltiniai apima 210 psl. dokumentų lotynų, vokiečių, prancūzų kalbomis) atsisakyta skelbti sienų nustatymo sutarčių atskiruosius aktus ir priedus, detalizuojančius valstybių pasienio punktus. Į dokumentų rinkinį įtrauktos tik pagrindinės sutartys dėl sienų nustatymo. Pasienio liniją detalizuojančius dokumentus planuojama ateityje publikuoti atskiru leidiniu.

Trečiasis Programos tikslas buvo išplėstas ir praturtintas ne tik konkrečiai planuotais Abiejų Tautų Respublikos padalijimų dokumentais, bet ir plataus Lietuvos užsienio politikos istorijos XVIII a. pabaigoje tyrimais, numatytais Programos projekte, ir davusiais reikšmingų rezultatų. Iš jų išskirtinai pažymėtinos dvi mokslinės monografijos, taip pat ir straipsniai, susiję su M. K. Oginskio veikla, tiesiogiai išplaukę iš tyrimų problematikos. M. K. Oginskis dalyvavo ir lemtinguose geopolitiniuose procesuose (1790 m. Lenkijos ir Lietuvos valstybės sutarties su Prūsija pasirašyme, diplomatinių santykių su Nyderlandais užmezgime, derybose su Anglijos ministru pirmininku dėl bendradarbiavimo sutarties sudarymo ir kt.), ir politiniuose antrojo bei trečiojo padalijimų kontekstuose (palaikydamas Gegužės 3 d. konstituciją įsirašė į Vilniaus miestiečius), be to jam pašvęstoje monografijoje detalai atskleidžiamas antrojo Lenkijos ir Lietuvos padalijimo įteisinimo kontekstas.

R. Šmigelskytė-Stukienė ne visą laiką Programoje dirbo pilnu krūviu (plačiau žr. Ataskaitos 7).

Programos vykdymas derintas su būtiniais archyviniais tyrimais. Mokslininkai ir tyrėjai vyko į mokslines komandiruotes Lenkijos, Rusijos ir Baltarusijos archyvuose ir rankraštyuose.

D. Antanavičius: mokslinės stažuotės Švietimo mainų paramos fondo lėšomis: Lenkijos mokslų akademijos Istorijos institute 2012 m. balandžio 10 – gegužės 10 d.; Baltarusijos istorijos institute 2015 m. balandžio 27 – 2015 m. gegužės 27 d.

J. Drungilas: 2016 m. gruodžio 27–30 d. stažuotė Varšuvoje, pagal LII ir Lenkijos MA Mokslų istorijos instituto mainus.

I. Ilarienė: 2014 m. lapkričio 10–21 d. vyko į mokslinę komandiruotę Maskvoje, kur Rusijos valstybiniame senųjų aktų archyve rinko medžiagą savo rengiamai Lietuvos Metrikos knygai nr. 29 ir pagal programos vykdytojų pateiktus klausimus tikslino duomenis apie knygas nr. 17 ir 21. 2015 m. rugsėjo 7–18 d. rinko medžiagą rengiamos LM-29 knygos reikalais Varšuvoje (pagal LII ir Lenkijos Mokslų akademijos Istorijos instituto Varšuvoje partnerystės ir bendradarbiavimo programą); lapkričio 22 – gruodžio 5 d. – Krokuvoje (iš *MITA* skiriamų lėšų ilgalaikių programų įgyvendinimui).

R. Ragauskienė 2015 m. kovo 15–22 d. Lenkijoje rinko medžiagą vykdomos ilgalaikės programos reikalais mokslinėje stažuotėje (pagal LII ir Lenkijos Mokslų akademijos Istorijos instituto Varšuvoje partnerystės ir bendradarbiavimo programą).

R. Šmigelskytė-Stukienė 2013 m. vyko į 5 dienų mokslinę komandiruotę Varšuvoje. 2015 m. lapkričio 5–7 d. vykta į mokslinę stažuotę Baltarusijos mokslų akademijos Istorijos institute pagal Lietuvos ir Baltarusijos mokslų akademijų bendradarbiavimo ir mainų sutartį.

Dauguma (4) tikslo „Naujausių vykdomos programos atradimų, pasiekimų ir svarbių aktualijų skelbimas, skatinant lituanistikos tyrimų sklaidą Lietuvoje ir užsienyje“ uždavinių įvykdyta; parengta ir išleista: dvi *Istorijos šaltinių tyrimų* knygos (kn. 4–5); trys moksliniai-informaciniai leidiniai lietuvių ir rusų kalbomis *Lietuvos Metrikos naujienos*, nr. 13–15. Neįvykdytas Lietuvos Metrikos, kitų istorijos šaltinių tyrimo ir leidybos tarptautinės mokslinės konferencijos surengimo įsipareigojimas. Vykdamas Programą konferencijos organizavimas buvo perkelta į baigiamuosius Programos metus (2016 m.). Konferencijos vykdymas nukeltas ne tik, kad Programos rezultatus derėjo apibendrinti jos baigiamajame etape, bet ir todėl kad šių renginių finansavimas LMT lėšomis menkas. Sunku pakviesti prelegentus iš Baltarusijos, Ukrainos, Rusijos ir sukurti jiems orias pragyvenimo sąlygas. Tų šalių mokslininkai daug nudirba Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltinių tyrimų temose, tačiau jų pačių galimybės finansuoti savo dalyvavimą mokslinėje konferencijoje Lietuvoje yra nedidelės. Kaip kompensaciją už įsipareigojimo nevykdymą Programos vadovas sudarė *Lietuvos istorijos šaltinių 6* (šeštą) knygą, dėl kurios Programos uždaviniuose buvo abejota. Knygoje surinkti galimų mokslinės konferencijos pranešėjų tyrimai. Surengti tarptautinę mokslinę šaltinotyrynę konferenciją ketinama naujame ilgalaikės Programos etape.

Kaip ir buvo numatyta planuojant šią ilgalaikę mokslinių tyrimų Programą, visi spaudai parengti darbai buvo leidžiami LMT sklaidos projektų lėšomis. Įgyvendinti keturi: 1) R. Ragauskienės vadovaujamas LMT sklaidos projektas LIT-5-33 „Lietuvos Metrikos ir kitų LDK istorijos šaltinių leidyba“ (2012 03 01–2013 06 30); 2) A. Dubonio vadovaujamas LMT sklaidos projektas LIT-8-22 „Lietuvos Metrikos knygų ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltinių tyrimų leidyba“ (2014 04 01–2015 06 30); 3) R. Ragauskienės vadovaujamas LMT sklaidos projektas LIT-15023 monografijos „Dingę istorijoje: privatūs XVI a. Lietuvos bajorijos archyvai“ publikavimas (2015 03 02–2015 12 31); 4) A. Dubonio vadovaujamas LMT sklaidos projektas LIP-046/2016 „Lietuvos Metrikos knygų tyrimai ir leidyba“ (2016 m. balandžio 1 – gruodžio 31 d.).

4. PUBLIKUOTI MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATAI

Pateikiami vykdamas Programą paskelbtų mokslinių tyrimų rezultatų publikacijų bibliografinis sąrašas su

internetinių prieigų (jei jos yra) nuorodomis.

Biomedicinos, fizinių, technologijos ir žemės ūkio mokslų sričių Programų vykdytojai pateikia tik monografijų ir periodiniuose mokslo leidiniuose, turinčiuose cituojamumo rodiklį (angl. Impact Factor), „Web of Science“ duomenų bazėje publikuotų straipsnių bibliografinius aprašus, patentus.

Monografijos, šaltinių publikacijos, moksliskai komentuoti vertimai, moksliniai žodynai, žinytai, enciklopedijos, (bio)bibliografijos, aukštųjų mokyklų vadovėliai

Monografijos

1. DUBONIS, A., ANTANAVIČIUS, D., RAGAUSKIENĖ, R., ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., *SUSIGRAŽINANT PRAEITĮ. Lietuvos Metrikos istorija ir tyrimai*, Vilnius: LII leidykla, 2016. 288 p. ISBN 978-609-8183-20-7 (Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis)

2. RAGAUSKIENĖ, R., *Dingę istorijoje. XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorijos privatūs archyvai*, Vilnius: LII leidykla, 2015. 368 p. ISBN 978-609-8183-08-5 (Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis)

3. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., *Michał Kleofas Ogiński: Politician, Diplomat and Minister (1786–1794)*; translated by L. Andronovas. Vilnius: Petro ofsetas, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, [2015]. 320 p. ISBN 978-609-420-479-1 (Monografija yra daugiau nei 30 proc. pakeistas 2013 m. išleistas knygos anglišką vertimas su dokumentų publikacija knygos priede. Knygos vertimą ir spausdinimą rėmė LR Užsienio reikalų ministerija pagal Vystomojo bendradarbiavimo programos projektą)

4. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., *Mykolas Kleopas Oginskis. Politikas, diplomatas, ministras ir jo pasų kolekcija*. Vilnius: Edukologija, 2013. 352 p. ISBN 978-9955-20-908-9 (Monografijos apimtis – 20 aut. l., iš kurių 10 aut. l. priskirta LII, 10 aut.l. – LEU. Knygoje analizuojama M. K. Oginskio politinė ir diplomatinė veikla aprėpia laikotarpį tarp antrojo ir trečiojo Abiejų Tautų Respublikos padalijimo, todėl yra tiesiogiai susijusi su programoje „Lietuvos Metrikos ir kitų Lietuvos istorijos šaltinių tyrimas ir publikavimas“ vykdytu tyrimu. Knygos dokumentų dalyje paskelbti unikalūs XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios šaltiniai – kelionės dokumentai (pasai) – papildo Ilgalaikėje programoje tirtų ir publikuojamų šaltinių bazę.)

Šaltinių publikacijos

1. *Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 29 (1546–1547). Užrašymų knyga 29. Lithuanian Metrica: Book No. 29 Book of Inscriptions 29 (1546–1547). Литовская Метрика. Книга 29. Книга зануцей 29*, parengė I. ILARIENĖ, Vilnius, 2016. XXXII, 236 p. ISBN 978-609-8183-15-3 (Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis)

2. *Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 17 (1530–1536). Užrašymų knyga 17. Lithuanian Metrica: Book No. 17 (1530–1536). Book of Inscriptions 17. Литовская Метрика. Книга № 17 (1530–1536). Книга зануцей 17*. Parengė L. KARALIUS, D. ANTANAVIČIUS (tekstai lotynų kalba). Vilnius: LII leidykla, 2015. XLVI, 706 p. ISBN 978-9955-847-92-2 (Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis)

3. *Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 49 (1566–1572). Užrašymų knyga 49 / Lithuanian Metrica: Book No. 49 (1566–1572). Book of Inscriptions 49 / Литовская Метрика. Книга № 49 (1566–1572). Книга зануцей 49*. Parengė E. DEVEIKYTĖ. Vilnius: LII leidykla, 2014. XVI, 180 p. ISBN 978-9955-847-81-6 (Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis)

4. *Lietuvos magdeburginių miestų privilegijos ir aktai, t. 8: Lazdijai, Simnas*, parengė J. DRUNGILAS. Vilnius: LII leidykla, 2013. 338 p. ISBN 978-9955-847-66-3 (Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis)

5. *Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 32 (1548–1549). Užrašymų knyga 32*, parengė A. BLANUTSA, D. VASHCHUK, D. ANTANAVIČIUS, E. DEVEIKYTĖ. Vilnius: LII leidykla, 2012. 164 p. ISBN 978-9955-847-57-1

Tęstiniai mokslo leidiniai

1. *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 5, sudarė A. DUBONIS, Vilnius: LII leidykla, 2014. 314, [2] p. ISSN 2029-0705 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*)

2. *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012. 340, [2] p. ISSN 2029-0705 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*)

Mokslo informacijų leidiniai

1. *Lietuvos Metrikos naujienos*. „Lietuvos istorijos metraščio“ mokslinis-informacinis priedas. Nr. 15–2014/20153; A. Dubonis (atsakomasis sudarytojas). Vilnius: LII leidykla, 2016. 41 p. ISSN 1392-3382 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*) (<http://talpykla.istorija.lt/handle/123456789/3015>)

2. *Новости Литовской Метрики*. Научно-информационное приложение журнала „Ежегодник истории Литвы“. Nr. 15–2014/2015; A. Dubonis (atsakomasis sudarytojas). Vilnius: LII leidykla, 2016. 44 c. ISSN 1392-3390 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*) (<http://talpykla.istorija.lt/handle/123456789/3027>)

3. *Lietuvos Metrikos naujienos*. „Lietuvos istorijos metraščio“ mokslinis-informacinis priedas. Nr. 14–2012/2013; A. Dubonis (atsakomasis sudarytojas). Vilnius: LII leidykla, 2014. 34 p. ISSN 1392-3382 (*Leidyba finansuota LMT projekto lėšomis*) (<http://talpykla.istorija.lt/handle/123456789/256>)

4. *Новости Литовской Метрики*. Научно-информационное приложение журнала „Ежегодник истории Литвы“. Nr. 14–2012/2013; A. Dubonis (atsakomasis sudarytojas). Vilnius: LII leidykla, 2014. 37 c. ISSN 1392-3390 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*) (<http://talpykla.istorija.lt/handle/123456789/270>)

5. *Lietuvos Metrikos naujienos*. „Lietuvos istorijos metraščio“ mokslinis-informacinis priedas. Nr. 13–2011; A. Dubonis (atsakomasis sudarytojas). Vilnius: LII leidykla, 2012. 36, [2] p. ISSN 1392-3382 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*) (<http://talpykla.istorija.lt/handle/123456789/255>)

6. *Новости Литовской Метрики*. Научно-информационное приложение журнала „Ежегодник истории Литвы“. Nr. 13–2011; A. Dubonis (atsakomasis sudarytojas). Vilnius: LII leidykla, 2012. 40 c. ISSN 1392-3390 (*Leidyba finansuota LMT sklaidos projekto lėšomis*) (<http://talpykla.istorija.lt/handle/123456789/269>)

Mokslo straipsniai, publikuoti recenzuojamuose periodiniuose, tęstiniuose ir vienkartinuose leidiniuose (su ISSN ar ISBN indeksu)

1. ANTANAČIUS, D., „Cnotliwy Litwin“ z 1592 roku. Autorstwo i proveniencja tekstów źródłowych, *Miscellanea Historico-Archivistica*, t. 21, Warszawa, 2014, p. 63–91. ISSN 0860-1054

2. ANTANAČIUS, D., Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės asesorių ir reliacijos teismų nutarimų vykdymas Kauno miesto taryboje XVI a. pabaigoje, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 5, sudarė A. DUBONIS, Vilnius, 2014, p. 107–146. ISSN 2029-0705

3. ANTANAČIUS, D., „Cnotliwy Litwin“ (1592 m.) autorius ir teksto šaltiniai, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 133–155. ISSN 2029-0705

4. ANTANAČIUS, D., Originalių Lietuvos Metrikos XVI a. knygų sąrašas, *Istorijos šaltinių*

- tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 157–184. ISSN 2029-0705
5. DRUNGILAS, J., Iš Lietuvos istorijos šaltinių „kelionių“: XX a. pradžioje pradingusi Žemaitijos žemės teismo knyga (1595 m.) – Maskvoje, *Lituanistica*, t. 60, nr. 4(98), 2014, p. 274–275 ISSN 0235-716X
6. DRUNGILAS, J., 1639 m. Pašvitinio valdos inventorius, *Pašvitinys*, sudarytojai: A. Bėčius ir K. Kalibatas, Vilnius: Versmė, 2014, p. 110–143 ISSN 1822-489X
7. DRUNGILAS, J., JONYNAITĖ, D., Passed along from generation to generation: The history and conservation of Magdeburg privileges granted to Lazdijai, *The care and conservation of manuscripts*, t. 14: *Proceedings of the fourteenth international seminar held at the University of Copenhagen 17th-19th October 2012*, edited by J. M. Driscoll, Copenhagen, 2014, p. 355–371. ISBN 978-87-635-4204-3
8. DRUNGILAS, J., Pinklės atvykusiai lenkų bajorijai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teisėje 1447–1588 m.: juridinių suvaržymų ištakos, raida ir funkcionavimas, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 5, sud. A. DUBONIS, Vilnius, 2014, p. 85–106. ISSN 2029-0705
9. DRUNGILAS, J., Pastabos dėl lenkiškos rašybos Lietuvos Metrikos Užrašymų knygose XVI a. pabaigoje–XVIII a. antrojoje pusėje (remiantis Lazdijų ir Simno aktais), *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 207–229. ISSN 2029-0705
10. DUBONIS, A., Lietuvių kalba Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XIV a. pabaigoje ir iki pirmosios knygos (1547 m.): vartojimo politika ar politinis vartojimas?, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos kraštovaizdis. Mokslinių straipsnių rinkinys, skiriamas profesorės Jūratės Kiaupienės 65-čiui*, sudarė R. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 35–64. ISBN 978-9955-847-59-5
11. ILARIENĖ, I., „1388 m.–XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vyskupijų viešieji notarai“, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 5, sudarė A. DUBONIS, Vilnius, 2014, p. 147–169. ISSN 2029-0705
12. ILARIENĖ, I., Nuorašai ne lotynų kalba Lietuvos Metrikos knygoje Nr. 525: 1491 m. Valmieros sutartis, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 261–284. ISSN 2029-0705
13. KARALIUS, L., 1554 metų Balninkų dvaro valakų matavimo registras, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 5, sudarė A. DUBONIS. Vilnius, 2014, p. 233–265. ISSN 2029-0705
14. RAGAUSKIENĖ, R., Maciej Sawicki (około 1530-1581) klient Radziwiłłów z Podlasia, *Szlachta i ziemiaństwo na pograniczu kultur dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, pod red. D. MICHALUK i K. MIKULSKIEGO, Warszawa: DiG, 2016, p. 23–40. ISBN 978-83-7181-944
15. RAGAUSKIENĖ, R., Najwcześniejsze (szesnastowieczne) rejestry archiwalne szlachty Wielkiego Księstwa Litewskiego, *Zapiski Historyczne*, r. 2016, t. 81, z. 1, p. 131–150. ISSN 0044-1791
16. РАГАУСКЕНЕ, Р., Приватныя архівы магнатэрыі Вялікага Княства Літоўскага ў XVI ст., *Arche. Пачатак: Магнатэрыя Вялікага Княства Літоўскага*, 2014, чэрвень, т. 6, укл. А. МАЦУК, p. 340-355. ISSN 1392-9682
17. RAGAUSKIENĖ, R., Vilniaus vietininkai ikireforminiame Viliaus pilies teisme 1542–1566 m.: nuo Luko Bezskio iki Stanislovo Hamšėjaus, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos kraštovaizdis. Mokslinių straipsnių rinkinys, skiriamas profesorės Jūratės Kiaupienės 65-čiui*, sudarė R. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 463–481 ISBN 978-9955-847-59-5

18. RAGAUSKIENĖ, R., XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų archyvo atvejis: Dubrovnos linijos Hlebavičių dokumentų aprašai Lietuvos Metrikoje, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 109–132. ISSN 2029-0705
19. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės naujų pavių seimelių vietos parinkimo ir įrengimo problema 1792–1794 metais, in: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos atodangos. Profesoriaus Mečislovo Jučo 90-mečio jubiliejui skirtas mokslinių straipsnių rinkinys*, sudarytojai V. DOLINSKAS, R. PETRAUSKAS, E. RIMŠA, (serija: *Lietuvos didikų kunigaikščių rūmų studijos*, t. XXIV), Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2016, p. 529–544; ISBN 978-609-8061-41-3; ISSN 2351-7107
20. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Italija Mykolo Kleopo Oginskio (1765–1833) gyvenime, in: *Lietuva ir Italija: šimtmečių ryšiai*, sudarytoja D. MITRULIČIŪTĖ (serija: *Lietuvos didikų kunigaikščių rūmų studijos*, t. XXVII), Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai, 2016, p. 346–361. ISSN 2351-7107
21. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Mykolas Kleopas Oginskis – Vilniaus miestietis, *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje: kultūrinės veiklos pėdsakais. [D.] 2: mokslo straipsnių rinkinys*. Sudarytoja R. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015, p. 104–132. ISBN 978-609-8183-01-6
22. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Les Sujets Mixtes: The Problem of Double Subordination in the Period of the Partition of the Polish-Lithuanian Commonwealth: the Case of Mykolas Kleopas Oginskis, *Lithuanian Historical Studies*, no 19, 2014, Vilnius, 2015, p. 111–134. ISSN 1392-2343
23. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Trakų vaivados Andriaus Oginskio biblioteka – didiko akiračio veidrodis, *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje: kultūrinės veiklos pėdsakais. [D.] 2: mokslo straipsnių rinkinys*. Sudarytoja R. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015, p. 302–341. ISBN 978-609-8183-01-6
24. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Nuo 1791 m. gegužės 3 d. iki spalio 20 d. ir po jos: Lietuvos ir Lenkijos valstybinių institucijų „suliejimo“ problema (Iždo komisijos pavyzdžiu), *XVIII amžiaus studijos*, t. 1: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė: tarp tradicijų ir naujovių, sud. R. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ. Vilnius, 2014, p. 128–147. ISBN 978-9955-847-86-1; ISSN 2351-6968
25. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., Aštuonioliktojo amžiaus šaltinių publikavimas Lietuvoje: pasiekimai ir problemos, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 5, sudarė A. DUBONIS. Vilnius, 2014, p. 279–296. ISSN 2029-0705
26. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R. Hagos misija. Mykolo Kleopo Oginskio diplomatinės veiklos šaltiniai (1790–1791 m.), *Ministri historiae: pagalbinių istorijos mokslai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tyrimuose, mokslinių straipsnių rinkinys, skirtas Edmundo Antano Rimšos 65-mečio sukakčiai*, sudarytojai Z. KIAUPA ir J. SARCEVIČIENĖ. Vilnius: LII leidykla, 2013, p. 493–513. ISBN 9789955847700

Kiti straipsniai, akademinės recenzijos ir pan. publikacijos su moksliniu aparatu mokslo, profesiniuose, kultūros periodiniuose, tęstiniuose ir vienkartinuose leidiniuose (taip pat ir elektroniniuose)

1. ANTANAVIČIUS, D., „Nova, noua an nona ratio textus edendi“, *Senoji Lietuvos literatūra*, t. 39, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2015, p. 205–214. ISSN 1822-3656

2. ANTANAČIUS, D., Nežinoma Lietuvos Metrikos Stepono Batoro valdymo laikų knyga Sapiegų archyve XVIII a. antrojoje – XIX a. pirmojoje pusėje, *Lietuvos Metrikos naujienos*. „Lietuvos istorijos metraščio“ mokslinis-informacinis priedas, Nr. 14-2012/2013, Vilnius, 2014, p. 21–23. ISSN 1392-3382
3. DEVEIKYTĖ, E., knygos recenzija, D. KOŁODZIEJCZYK, *The Crimean Khanate and Poland–Lithuania: International Diplomacy on the European Periphery (15th–18th Century): A Study of Peace Treaties Followed by Annotated Documents. The Ottoman Empire and its Heritage. Politics, Society and Economy*, edited by SURAIYA FAROQHI, HALIL İNALCIK and BOĞAÇ ERGENE, volume 47, Leiden, Boston, 2011 – XXXVIII, 1098 p., facs. XVII, 2 žemėlapiai. ISBN 978-90-04-19190-7, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. DUBONIS. Vilnius: LII leidykla, 2012, p. 313–324. ISSN 2029-0705
4. DRUNGILAS, J., Alytaus kraštotyros muziejaus unikumai: Lazdijų miesto magdeburginės privilegijos (istorija, turinys, reikšmė), *Dainava dzūkų kultūros žurnalas*, 2012, nr. 2(24), Alytus, [2013], p. 3–12. ISSN 1648-0384
5. DRUNGILAS, J., Naujas Šiaurės Lietuvos XVI amžiaus šaltinis: *1556 metų Upytės valsčiaus inventorius*, parengė A. Kaminskas. Vilnius, 2011, *Žiemgala: istorijos ir kultūros žurnalas*, 2013/1, Kaunas, 2013, p. 44–45. ISSN 1392-3781
6. DUBONIS, A., (liet. ir rus. kalbomis pakartota leidinio recenzija) *Акты, относящиеся к истории западной России*, т. 1(6): Сборник документов канцелярии великого князя литовского Александра Ягеллончика (1494–1506 гг.). Шестая книга записей Литовской метрики, [составители тома: М. Е. Бычкова, О. И. Хоруженко, А. В. Виноградов], Москва, Санкт-Петербург, 2012. С. 664. 1000 egz. ISBN 978-5-90598-630-7, *Lietuvos Metrikos naujienos*. „Lietuvos istorijos metraščio“ mokslinis-informacinis priedas. Nr. 14–2012/2013. Vilnius, 2014, p. 10–15. ISSN 1392-3382; *Новости Литовской Метрики*. Научно-информационное приложение журнала „Ежегодник истории Литвы“. Nr. 14–2012/2013. Vilnius, 2014, p. 11–17. ISSN 1392-3390
7. DUBONIS, A., *Акты, относящиеся к истории западной России*, т. 1(6): Сборник документов канцелярии великого князя литовского Александра Ягеллончика (1494–1506 гг.). Шестая книга записей Литовской метрики, [составители тома: М. Е. Бычкова, О. И. Хоруженко, А. В. Виноградов], Москва, Санкт-Петербург, 2012. С. 664. 1000 egz. ISBN 978-5-90598-630-7, *Lithuanian Historical Studies*, no 17, 2012. Vilnius: LII leidykla, 2013, p. 187–195 ISSN 1392-2343

5. REZULTATŲ SKLAIDA

Pateikiamas vykdant Programą naudotų jos rezultatų viešinimo ir populiarinimo priemonių sąrašas (tai, kas nepateikta dalyje „Publikuoti mokslinių tyrimų rezultatai“). Pateikiami tikslūs sklaidos priemonių bibliografiniai ar kitokie duomenys (pvz., konferencijos pavadinimas, pobūdis – tarptautinė, Lietuvos, mokslinė, populiarinimo ar kt. – vieta, laikas, dalyvių skaičius ir kt.).

Programos rezultatų sklaida nefinansuojama iš ilgalaikės Programos lėšų, todėl vykdytojai ją organizuoja iš kitų finansinių išteklių arba asmenine iniciatyva.

Pagal Programą leidžiamų istorijos šaltinių, kartu vykdant ir skelbiant jų tyrimus, pobūdis savaime lemia vykdomos Programos tarptautiškumą, kadangi paskelbtoji medžiaga aktuali ne tik buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tiesioginiams palikuonims, Baltarusijai, Ukrainai, bet daugeliui šiuolaikinių Rytų ir Vidurio Europos valstybių (Lenkijai, Rusijai, Latvijai, Estijai,

Moldavijai, Vokietijai, Austrijai). Dėl to Lietuvos mokslininkų leidybinius-tiriamuosius darbus tų šalių mokslininkai, pirmiausia, Baltarusijos, Lenkijos, Ukrainos ir Rusijos, atidžiai seka. Konkreti išraiška: visi Lietuvoje išleisti leidiniai pasiekia minėtas šalis per oficialius mainus, arba pačių mokslininkų pastangomis.

Instituto tinklalapyje išleistų knygų bibliografiniai aprašai su trumpomis anotacijomis skelbiami: <http://www.istorija.lt/leidiniai/naujausi-leidiniai/>. Kita vertus, siekiant kuo platesnės informacijos apie Programos leidinius sklaidos, nuo pirmo numerio skelbiami visi *Lietuvos Metrikos naujienų* tekstai lietuvių ir rusų kalbomis. Naujienų sklaidai išnaudojami socialiniai tinklai. Pavyzdžiui, Lietuvos istorijos instituto *facebook* paskyroje *Lietuvos istorijos instituto leidiniai* gausūs vartotojai nuolat domisi informacija apie naujas Lietuvos Metrikos knygų publikacijas bei kitus Programos leidinius.

Programos vykdytojų atlikti rezultatų sklaidos darbai:

2017 m.

Programos leidinio „DUBONIS, A., ANTANAVIČIUS, D., RAGAUSKIENĖ, R., ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., *SUSIGRAŽINANT PRAEITĮ. Lietuvos Metrikos istorija ir tyrimai*, Vilnius: LII leidykla, 2016. 288 p.“ pristatymas Vilniaus knygų mugėje 2017 m. vasario 25 d. (vedėja prof. I. Valikonytė)

2016 m.

Perskaitytas pranešimas:

DRUNGILAS, J., Privataus miestelio raida Žemaitijoje: Kelmės atvejis (XVI a. pabaiga – XVIII a. pradžia), Tarptautinė mokslinė konferencija *Lokalinės istorijos problemos: miestas, dvaras, kaimas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Lenkijos Karalystėje XVI–XVIII a.*, Vilnius, 2016 m. birželio 9–10 d.

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R.:

«Проблема политического выбора магната в контексте разделов государства» („Didiko politinio pasirinkimo problema valstybės padalijimų kontekste“). Tarptautinis apskritas stalas – konferencija „Mykolas Kleopas Oginskis ir jo epocha“ («М.К. Огинский и его время»). Minskas, Baltarusijos MA Istorijos institutas. 2016 m. vasario 24 d.

„From licence to self-government: the implementation of local-government reforms in the Grand Duchy of Lithuania in the second half of the eighteenth century“ („Nuo savivalės prie savivaldos: vietos savivaldos reformų įgyvendinimas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVIII a. antrojoje pusėje“). Tarptautinė mokslinė konferencija „The Fate Of Freedom In Eastern Europe: Autocracy – Oligarchy – Anarchy?“ Europos universitetas, Natolinas, Varšuva. 2016 m. rugsėjo 22–23 d.

Kita veikla:

R. Ragauskienės monografijos *Dingę istorijoje. XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorijos privatūs archyvai* (Vilnius, 2015) pristatymas Knygų mugėje Vilniuje (2016 m. vasario 27 d.), A. Dubonis – renginio vedėjas

A. Dubonis: nuomonė raštu (Vilnius, 2016 m. spalio 10 d.) apie istorijos mokslų daktaro disertacijos, ginamos 2016 m. spalio 26 d. Minske (Baltarusija), autoreferatą: Отзыв на автореферат диссертации А. Груша, „Письменная документация Великого Княжества Литовского конца XIV – первой трети XVI в.: возникновение, внедрение,

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ“, представленной на соискание ученой степени доктора исторических наук по специальностям 07.00.02 – отечественная история, 07.00.09 – историография, источниковедение и методы исторического исследования

2015 m.

Perskaityti pranešimai:

DRUNGILAS, J., Plungiškių draugijos organizuotuose *Plungės istorijos skaitymuose* 2015 m. gegužės 23 d. „Plungės miestelio pradžia (XVI a. antroji pusė)“

RAGAUSKIENĖ, R., „Mikalojus Radvila Juodasis (1515–1565)“ konferencijoje *Kunigaikščiai Radvilos. Garsiausia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų giminė*, 2015 m. lapkričio 12–14 d. Vilniuje

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R.:

2015 m. birželio 9–10 d. Varšuva, Lenkijos MA Istorijos institutas, konferencija „W kręgu lokalnych spraw i problemów. Zycie polityczne prowincji szlacheckiej w Koronie i Wielkim Księstwie Litewskim w XVI - XVIII w.: Różnice i podobieństwa“. Pranešimo tema: „Przemiany w życiu politycznym szlachty powiatu mereckiego (od Sejmu Wielkiego do Sejmu grodzieńskiego)“

2015 m. rugsėjo 17 d. tarptautinė mokslinė konferencija „Mykolas Kleopas Oginskis. Asmenybė ir epocha“, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai. Pranešimo tema: „Viešas ir privatus Mykolo Kleopo Oginskio pasaulis (šeimos korespondencijos analizė)“

2015 m. spalio 23–24 d. Lenkijos mokslų akademija Krokuvoje (Polska Akademia Umiejętności). Konferencija „Parlamentaryzm Korony i Litwy (XV–XVIII wiek). Pranešimo tema: „O referendum Konstytucji 3 Maja raz jeszcze: sejmiki egzulanckie na Litwie“

Kiti renginiai:

I. ILARIENĖ (rengėja), LII ir Gruzijos ambasados Lietuvoje surengta paroda „Gruzijos užsienio politikos pėdsakai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje 1495–1497 metais“ Lietuvos respublikos seimo Europos informacijos biure š. m. kovo 10 d. – ekspozicijai parengta vaizdinė medžiaga ir istorinis tekstas iš Lietuvos Metrikos knygos Nr. 5: 1495 metų Gruzijos karaliaus Konstantino II (1478–1505) pasiuntinybės dokumento, adresuoto Ispanijos karalienei Izabelei Katalikiškajai (1474–1504), nuorašo vertimas į lietuvių kalbą

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R.: Lietuvos Respublikos Seimui 2015 m. paskelbus Mykolo Kleopo Oginskio metais, visuomenei buvo plačiai pristatyta padalijimų epochos tyrimų metu išanalizuota to meto aktyvaus politikos veikėjo ir diplomato M. K. Oginskio (1765–1833) asmenybė ir jos veikla. Į programos rezultatus įtraukta veikla, kuri nebuvo finansuota iš M. K. Oginskio jubiliejinių metų programos ar kitų lėšų.

Paskaitų ciklas per Lietuvos nacionalinę televiziją (LRT):

- 1) LRT Kultūros akademija. Dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. 1 paskaita: Oginskių giminės istorijos kelias Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Rež. Rimantas Babrauskas.
- 2) LRT Kultūros akademija. Dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. 2 paskaita: Mykolas Kleopas Oginskis – LDK valstybininkas. Rež. Rimantas Babrauskas.
- 3) LRT Kultūros akademija. Dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. 3 paskaita: Mykolas Kleopas Oginskis XIX amžiuje. Rež. Rimantas Babrauskas.

Laidos per LRT transliuotos 2015 m. spalio mėn. (<http://www.tvprograma.lt/tv->

Interviu žurnalistės Editos Mildažytės dokumentiniam filmui „M. K. Oginskis. Pralenkęs laiką“ (rodyta per LRT 2015 m. rugsėjo 25 d.)

Viešų paskaitų ciklas:

- 1) 2015 m. balandžio 18 d. Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai. Vieša paskaita „M. K. Oginskis. Asmenybė ir kultūrinė aplinka“;
- 2) 2015 m. balandžio 20 d. Vilniaus miesto savivaldybė. Paskaita gidams „M. K. Oginskis ir Vilniaus vietos, susijusios su Oginskių gimine“;
- 3) 2015 m. gegužės 16 d., Vilniaus paveikslų galerija. Muziejų nakties renginys „Valanda su M. K. Oginskiu“. Paskaita „M. K. Oginskis – politikas ir diplomatas“;
- 4) 2015 m. liepos 21–24 d. „Literatūros salos“, Žadvainių kaimas, Rietavo savivaldybė. Paskaita literatūros seminaro dalyviams „Tarp Vilniaus, Peterburgo ir Florencijos. Mykolo Kleopo Oginskio veiklos pėdsakais“;
- 5) 2015 m. spalio 6 d. vieša paskaita Lietuvos aklujų bibliotekoje. Tema „M. K. Oginskis. Asmenybė ir veikla“;
Informacija apie renginį: <http://www.lbiblioteka.lt/lt/naujienos/naujienu-archyvas-3/1324-kompozitoriui-rasytojui-diplomatui-mykolui-kleopui-oginskiui-250>
- 6) 2015 m. spalio 8 d. Vieša paskaita „Žinomas ir nepažintas M. K. Oginskis“. Vilniaus Martyno Mažvydo bibliofilų klubas. Renginys vyko Vilniaus universiteto bibliotekos P. Smuglevičiaus salėje;
- 7) 2015 m. lapkričio 11 d. Vieša paskaita „Mykolas Kleopas Oginskis – valstybininkas“, skaityta Vilniaus Šv. Kristoforo gimnazijos 11-ųjų klasių moksleiviams.

2014 m.

Leidinio anotacija:

DRUNGILAS, J., Lietuvos magdeburginių miestų privilegijos ir aktai, t. 8: Lazdijai, Simnas [Przywileje i akta magdeburskich miast Litwy, t. 8: Lazdijai, Simnas] oprac. J. DRUNGILAS, LII leidykla, Vilnius 2013, p. 338, *Biuletyn historii pogranicza*, nr. 13, Białystok, 2013, p. 154. ISSN 1641-0033

Perskaityti pranešimai konferencijose:

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R.:

Tarptautinis Lenkijos istorijos tyrinėtojų kongresas, Varšuvos universitetas. 2014 m. birželio 20–23 d. Perskaitytas pranešimas: „Implementation of the Four-Year Sejm’s Reforms in the Grand Duchy of Lithuania: process and problems“;

Baltarusijos nacionalinė biblioteka, Minskas. 2014 m. gruodžio 9 d. Tarptautinė „apskrito stalo“ diskusija-konferencija „Jochimas Chreptavičius – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valstybės ir kultūros veikėjas“. Perskaitytas pranešimas: „О попытках Республики Двух Народов найти союзников в западных странах (деятельность департамента иностранных дел (1789–1790 гг.) и Министерства иностранных дел)“.

Knygų pristatymai:

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R.: Knygos *Mykolas Kleopas Oginskis. Politikas, diplomatas, ministras ir jo pasų kolekcija* pristatymas nacionaliniame muziejuje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai, 2014 m. balandžio 17 d.

Interviu žiniasklaidoje:

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R.:

- 1) LRT radijo laida „Gyvoji istorija“, 2014 m. gegužės 9 d., skirta monografijos „Mykolas Kleopas Oginskis: politikas, diplomatas ministras“ pristatymui. Dalyvauja R. Šmigelskytė-Stukienė. Vedėja Inga Berulienė. Internetinė prieiga: <http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1010518566>
- 2) Diplomacija, valstybės išdas ir tėvynės ilgesys. Pokalbis su Ramune Šmigelskyte-Stukiene apie Mykolą Kleopą Oginskį, *Literatūra ir menas*, 2014 birželio 13 d., Nr. 3478 <http://literaturairmenas.lt/1834-chrono/2884-diplomatija-valstybes-izdas-ir-tevynes-ilgesys-pokalbis-su-ramune-smigelskyte-stukiene-apie-mykola-kleopa-oginski>
- 3) Valenta A. M. K. Oginskis: Diplomacija, valstybės išdas ir tėvynės ilgesys. Pokalbis su Ramune Šmigelskyte-Stukiene, Lietuvos rytas, 2014-06-25. Internetinė prieiga: <http://www.lrytas.lt/zyme/ramune-smigelskyte-stukiene>
- 4) Mykolo Kleopo Oginskio politinė veikla bei idėjos žlungančios valstybės akivaizdoje, pagal R. Šmigelskytės-Stukienės paskaitą parengė Rosita Garškaitė, Bernardinai.lt, 2014 m. gegužės 5 d. <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-05-05-mykolo-kleopo-oginskio-politine-veikla-zlungancios-valstybes-akivaizdoje/117232>

2013 m.

Programos vykdytojai, populiarindami istorijos šaltinių tyrimo ir publikavimo mokslinius darbus, dalyvavo tarptautiniame projekte „Tyrejų naktis–2013“ (2013 m. rugsejo 27 d.). A. Dubonis sukūrė Lietuvos istorijos instituto renginio *Rengiame spaudai istorijos šaltinį* planą; vykdė: D. Antanavičius, E. Deveikytė, I. Ilarienė, L. Karalius.

Tarptautinėse ir Lietuvos masto mokslinėse konferencijose pranešimus aktualiomis šaltinių tyrimų temomis perskaitė keturi ilgalaikės Programos vykdytojai:

ANTANAVIČIUS, D., LDK epochos rankraštinių palikimas Stokholmo archyvuose ir bibliotekose: tyrimų būklė ir perspektyvos, Mokslinėje konferencijoje *XVI-XVIII a. lietuviško ir kitakalbio rankraštinių paveldo tyrimų ir leidybos problemos (XIII Jurgio Lebedžio skaitymai)*. Vilnius, 2013 m. lapkričio 15 d.

DRUNGILAS, J., Lenkiškų šaltinių leidyba Lietuvoje: publikavimo principai ir tekstų perteikimo problemos, *XVI-XIX a. lietuviško ir kitakalbio rankraštinių paveldo tyrimų ir leidybos problemos (XIII Jurgio Lebedžio skaitymai)*, Vilnius, 2013 m. lapkričio 15 d.

RAGAUSKIENĖ, R., Język potoczny magnatów WKL w pierwszej połowie XVI w. (na przykładzie Radziwiłłów i Gasztoldów). Tarptautinė mokslinė konferencija *Aktualios Lietuvos istorijos ir kultūros problemos akademiniam diskurse: Lietuvos ir Lenkijos mokslininkų interpretacijos*. Vilnius, 2013 m. gegužės 9–11 d.

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., XVIII a. šaltinių publikavimas Lietuvoje: įdirbis ir tendencijos, perskaitytas Lenkijos XVIII a. tyrejų mokslinėje konferencijoje *Spotkania edytorskie: problemy edycji źródeł osiemnastowiecznych*. Varšuva, Lenkijos MA Istorijos institutas, 2013 m. spalio 2 d.

2012 m.

Tarptautinėse mokslinėse konferencijose pranešimus perskaitė du ilgalaikės Programos vykdytojai.

ANTANAVIČIUS, D., pranešimas „Реестр оригинальных книг Литовской Метрики XVI в. от 26 ноября 1623 г.“ tarptautinėje mokslinėje konferencijoje *Проблемы дипломатики*,

кодиологии и актовой археографии, skirtoje S. Kaštanovo 80-čio jubiliejui paminėti. Maskva, 2012-02-02–03. Šio pranešimo tezės paskelbtos (ANTANAVIČIUS, D., „Рестр оригинальных книг Литовской Метрики XVI в. от 26 ноября 1623 г.“, *Проблемы дипломатики, кодиологии и актовой археографии. Материалы XXIV Международной научной конференции*. Москва, 2012, p. 162-164.

DRUNGILAS, J., JONYNAITĖ, D., pranešimas „Passed Along from Generation to Generation: The History and Restoration of Magdeburg Privileges Granted to Lazdijai“ Kopenhagos universiteto Arnamagnaeian rankraščių mokslo tyrimų instituto rengiamame 14-tame tarptautiniame seminare *The care and conservation of manuscripts*. Kopenhaga, 2012 m. spalio 17–19 d.

Nacionalinėse mokslinėse konferencijose ir viešose diskusijose dalyvavo:

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., pranešimas „Abiejų Tautų Respublikos žlugimas: „savos kaltės“ mitas šiuolaikinių tyrimų kontekste“, skaitytas Europos kalbų ir kultūrų dialogo tyrėjų asociacijos (EKKDTA) mokslinėje konferencijoje „Šiuolaikinės visuomenės sąmoningumas: senieji ir naujieji mitai“, Vilnius, 2012m. kovo 8–9 d.

ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, R., pranešimas „Žlugimas ar sužlugdymas? Lietuvos ir Lenkijos valstybės padalijimų klausimas“. Koreferentas dr. Darius Žiemelis. Lietuvos edukologijos universitetas, Istorijos fakultetas. Humanitarinė popietė „Pro et contra“. 2012 m. lapkričio 8 d.

6. PROGRAMOS VYKDYMO REZULTATŲ ĮVERTINIMAS (IŠVADOS IR APIBENDRINIMAI)

Pateikiamas Programos vykdytojų atliktas Programos rezultatų įvertinimas (įsivertinimas), kuriame aptariama Programos ir vykdytų mokslinių tyrimų reikšmė, kokią įtaką ir poveikį Programa turi tolesnių mokslinių tyrimų plėtotei, aptariamas Programos indėlis sprendžiant Lietuvos valstybei ir (ar) visuomenei aktualią (-as) problemą(-as) (ūkio, socialinę, kultūros) ar kitokias problemas bei kaip buvo panaudotos Programos viešinimo galimybės, sklaida ir pristatymas visuomenei. Pateikiamos išvados ir apibendrinimai.

Programos 2012 m. projekte buvo laukiami mažesni mokslo rezultatai, nei iš tikrųjų pasiekti ją įvykdžius 2016 m. Iš keturių numatytų tik parengti Lietuvos Metrikos knygų trys išleistos (viena išleista ne pagal Programą), trys – parengtos. Dvi planuotos mokslinės monografijos ne tik parengtos spaudai, bet ir išleistos. Prie jų prisidėjo pagal Programos (3) tikslą paruoštos ir išleistos dar dvi mokslinės monografijos. Iš dviejų numatytų parengti magdeburginių miestų privilegijų ir aktų rinkinių vienas išleistas, antras baigiamas parengti leidybai. Visi iki vieno įsipareigoti paskelbti *Istorijos šaltinių tyrimų* ir *Lietuvos Metrikos naujienų* leidiniai išspausdinti. Programoje numatytus tyrimus pagilinantys darbai paskelbti 26 moksliniuose straipsniuose ir 7 mokslo recenzijose.

Vykdamas ilgalaikės institucinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtos Programą buvo sukurti viršplaniniai, aukštos mokslinės vertės produktai. Pasiiekti Programos moksliniai rezultatai apima keletą Lietuvos kultūros, švietimo ir mokslo, ir net politikos raidos krypčių.

Lietuvos kultūros, švietimo ir mokslo raidos srityje: 1) visuomenei ir mokslininkams pateikti nauji, kvalifikuotai moksliskai apdoroti istorijos šaltiniai ir jų teminės kompozicijos, atliktos pirminės mokslinės analizės ir komentarai; 2) Programos vykdymo metu parengtuose

fundamentiniuose mokslo darbuose suformuluotos aktualios Lietuvos istorijos, kultūros, lokalinės istorijos, paleografijos, diplomatikos ir archeografijos problemos, jų tyrimų rezultatai paskelbti mokslinėje ir kultūrinėje spaudoje; 3) toliau kurta ir tobulinta specifinė mokslinė šaltinotyros terminija lietuvių kalba; kaupti duomenys senųjų asmenvardžių, vietovardžių, gyvenamos epochos reiškinių, sąvokų, terminų ir kitoms duomenų bazėms; 4) suteikta profesionali informacija, konsultacijos tiek specialistams, tiek plačiajai Lietuvos ir užsienio visuomenei; 5) prisidėta prie Lietuvos rašytinio kultūros paveldo išsaugojimo ir savitų *lietuviškumo* bruožų daugiatautėje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje išskyrimo; 6) Programos vykdytojams paskelbus monografiją *SUSIGRAŽINANT PRAEITĮ. Lietuvos Metrikos istorija ir tyrimai* atgaivinta diskusija dėl Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimo ir kitų valstybių pasisavinto Lietuvos kultūros paveldo likimo.

Valstybei ir visuomenei aktualių problemų sprendimo srityje pateikiant kvalifikuotas mokslinių tyrimų išvadas, skelbiant Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltinius bei viešinant mokslo darbus prisidėta ne tik prie Lietuvos visuomenės edukacijos ir pilietinės visuomenės formavimo, bet ir prie sparčiai kintančios geopolitinės situacijos inspiruotų problemų įveikų. Šių darbų aktualumas juo labiau pabrėžtinas, kadangi siejasi su politine padėtimi Rytų ir Vidurio Europoje, kai viena didelė valstybė pradėjo įvairialypius informacinius karus prieš kaimynes, viešajame tarptautiniame gyvenime sąmoningai iškraipydama jų praeitį. Todėl nauji objektyvūs Lietuvos istorijos šaltiniai, jų mokslinės interpretacijos, pateiktos monografijose ir straipsniuose prisideda prie politizuotų istorijos mitų ir stereotipų įveikimo lietuvių ir užsienio tyrėjų, ypač Rytų kaimynų, darbuose.

Programos vykdytojai Lietuvos Metriką visuomenės akyse stengėsi giliau įtvirtinti kaip stiprų neabejotiną Lietuvos istorijos mokslo tyrimų pasiekimą. Įvykdyta Programa liudija, kad Lietuvos istorijos institute sudaromos plačių lituanistinių tyrimų galimybės sutelkė produktyvų kvalifikuotų istorijos šaltinių tyrinėtojų kolektyvą, pajėgų vykdyti Rytų ir Vidurio Europos mastais ambicingus viduramžių ir naujųjų laikų istorijos šaltinių tyrimų ir publikavimo darbus.

Rezultatų sklaida nefinansuojama iš ilgalaikės Programos lėšų, nes norminiais etatais ilgalaikėms programoms skiriamos tik lėšos darbo užmokesčiui, o visi kiti programoje atliekamų tyrimų poreikiai, taip pat ir tyrimų rezultatų sklaida, turi būti finansuojami iš kitų šaltinių. Vykdytojai rezultatų sklaida rūpinasi ir asmenine iniciatyva.

7. PASTABOS APIE PROGRAMOS VYKDYMO EIGĄ

Pateikiamos pastabos (jei tokių yra) dėl Programos vykdymo pasikeitimų, vykdymo problemų ir kt.

Svarbesni Programos vykdymo pasikeitimai buvo apibūdinti Ataskaitos (3) skyriuje. Tik priminsime koliziją, kurios priežastis ta, kad Instituto pareigybinių reikalavimų nustatytos konkrečios metinio darbo užduotys per penkmetį kai kuriems vykdytojams gavosi mažesnės už tokio pat laikotarpio Programoje suplanuoto darbo realias apimtis. Dėl to kai kurie Programos darbai buvo nepabaigti ir perkelti į naują ilgalaikę programą.

Kita Programos vykdymą lėtinusi problema – ne visi mokslininkai ir tyrėjai Programoje dirbo pilnu krūviu. Tai buvo susiję su jų darbais LMT projektuose, nesutampančiuose su ilgalaike Programa, bet labai svarbiuose Institutui. D. Antanavičius 2012 m. rugsėjį – gruodį dirbo tik 0,125 etato, 2013 m. savo darbus Programoje sumažino iki 0,5 etato. J. Drungilas 2012 m. darbus Programoje sumažino iki 0,5 etato, o 2013 m. sausio – rugsėjo mėnesį Programoje dirbo 0,5 etato, 2015 m. rengdamas knygą „*Seinų ir Suvalkų kraštas: kelionių vadovas*, Vilnius, 2016“ Programoje dirbo nepilnu krūviu. R. Šmigelskytė-Stukienė 2013 m. Programoje dirbo 0,37 etato. 2014 m. – taip pat nepilnu krūviu: sausio – vasario ir liepos – rugsėjo mėn. 0,375 etato; kovo – birželio mėn. – 0,15 etato, spalį – 0,7 etato, lapkritį – gruodį – 0,4 etato.

Antra vertus, archeografės specialistės E. Deveikytės įtraukimas į Programos darbus 2012 m. paspartino Lietuvos Metrikos knygų rengimą ir jų leidybą. Kadangi šiuo klausimu metines Programos ataskaitas vertinantiesiems ekspertams kildavo neaiškumų, dar kartą paaiškinsime, kodėl **realus programoje dirbančių tyrėjų skaičius neprivalėjo sutapti su programai skirtų norminių etatų skaičiumi.**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 597 (nauja redakcija nuo 2011-01-01) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei (socialinei, kultūrinei) plėtrai ir meno veiklai plėtoti valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta (4 punktas), kad „Norminis etatas – vidutinė mokslo darbuotojo etatui skiriama lėšų suma, apskaičiuojama remiantis vidutiniais tarnybiniais mokslo darbuotojų atlyginimais, nustatytais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 4 d. nutarime nr. 337 „Dėl Mokslo ir studijų institucijų vadovų, jų pavaduotojų, akademinų padalinių vadovų, jų pavaduotojų, mokslinių sekretorių, mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų darbo apmokėjimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr.-42-1582), darant prielaidą, kad institucijos mokslo darbuotojų kvalifikacinė sudėtis – 10 procentų vyriausiųjų mokslo darbuotojų, 50 procentų vyresniųjų mokslo darbuotojų ir 40 procentų mokslo darbuotojų. Finansavimas, skiriamas pagal norminius etatus, nekinta iki kito numatyto institucijos mokslo (meno) veiklos vertinimo, išskyrus Aprašo 9 punkte numatytus atvejus. Institucija pati formuoja mokslo darbuotojų etatus pagal turimą finansavimą, įskaitant lėšas, skiriamas norminiams etatams, ir kitas institucijos lėšas.“; (6 punktas) „norminiams etatams paprastai skiriama 50 procentų MTEP ir meno veiklai plėtoti numatytų lėšų“; (7 punktas) „Norminių etatų skaičių kiekvienai institucijai tvirtina švietimo ir mokslo ministras“. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2014 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. V-626 „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2013 m. liepos 17 d. įsakymo Nr. V-666 „Dėl norminių etatų patvirtinimo“ pakeitimo“ iki 2014 m. gruodžio 31 d. (įskaitytinai) norminio etato dydis buvo 32955 litai, o nuo 2015 m. sausio 1 d. – 9544 eurai“.

Taigi norminis etatas yra institucijai MTEP plėtoti (tiksliau, mokslininkų ir tyrėjų darbo užmokesčiui) skirtų lėšų apskaitos vienetas, o ne realūs žmonių etatai. Todėl ir ilgalaikei programai „Lietuvos Metrikos ir kitų istorijos šaltinių tyrimas ir publikavimas“ skirti 6,24 norminiai etatai yra tik tam tikra pinigų suma, skirta šioje programoje dirbančių tyrėjų darbo užmokesčiui. Beje, Institutas yra įsipareigojęs prie programos įgyvendinimo prisidėti ir savo lėšomis (pirmiausia darbo užmokesčiui). Kiek realiai tyrėjų pagal numatytą norminių etatų

skaičių (t.y. tam tikrą darbo užmokesčiui skirtą pinigų sumą) gali dirbti programoje, priklauso nuo jų užimamo etato ar jo dalies bei Institute kiekvienam iš jų nustatyto darbo užmokesčio dydžio.

Mokslinio-tiriamąo darbo specifika lemia, kad kuriant ilgalaikę mokslo Programą sunku numatyti visus galimus ateityje iškilti klausimus ir spręstinas mokslo problemas, kurias būtina išanalizuoti, norint įgyvendinti pagrindinius Programos tikslus ir uždavinius. Dalis tirsimų temų iškilo į mokslo apyvartą įvedus iki tol nežinotus šaltinius ar pasitelkus naujas istoriografines priemogas. Šią mokslinio-tiriamąo darbo ypatybę atskleidžia tiek Programos vykdyimo metu išaugę monografijų ir straipsnių skaičius, tiek šių darbų turinio įvairovė, kurios vykdytojai negalėjo tiksliai numatyti 2011 metais.

Abejonių kelia LMT vykdyta kasmetinė atidi programos darbų kontrolė, nes būtų pakakusios tik vienos tarpinės, įpusėjus Programos vykdyimą.

Programą vykdančios institucijos vadovas _____
(parašas)

Rimantas Miknys
(vardas, pavardė)

_____